

Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi Thomae tomi quinque

Accvratam Qvæstionvm D. Thomæ, Ab LXXXIV. Vsque ad finem: &
Disputationum de virtute Pœnitentiæ, De Clauibus, De Sacramentis
Pœnitentiæ, & Extremæ Vnctionis, De Purgatorio, Suffragiis & Indulgentiis,
expositionem complectens : Accesserunt Indices quinque: ... Postremus

Suárez, Francisco

[Köln], 1616

Sectio 4. Per quam confeßionem impleatur hoc diuinum præceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93815)

nem omittat, non peccat contra præceptum diuini confessionis, sed contra illud aliud de non occidendo, &c. vt alias sæpe dictum est in similibus.

Secundo potest hoc intelligi in ordine ad peccatum in communi, vt verbi gratia, cum aliquis si confessionem multo tempore differat licet determinate non timeat ne adulteretur, vel occidat hominem; vel quid simile; timet tamen, & moraliter certus est sæpius se peccaturum mortaliter in hoc, vel illo genere peccati; cum tamen, si frequentius confiteretur, moraliter sperat posse se omnia vel multa peccata vitare: videtur ergo tunc saltem lex charitatis diuine obligare ad vtendum tali medio propter vitandum peccatum; imo ipsa lex virtutis Pœnitentiæ videtur talem obligationem inducere: quia est quædam lex iustitiæ ad Deum, & lex iustitiæ obligat ad vitandam iniuriam, & consequenter ad vtendum medio existimato ad hanc finem necessario. Quod argumentum fateor esse difficile, sed tamen auctores non imponunt hominibus hanc obligationem; nec ego etiam impono: quia esset res valde onerosa, & scrupulosa: vix enim possent homines, qui per annum integrum confessionem differunt, à nouo peccato propter talem dilationem excusari: quia vix vllus est, qui moraliter possit vitare per totum annum omnia peccata mortalia, omitendo hoc sacramentum. Ratio vero reddi potest, quia, quando in communi loquimur, nulla censetur moralis occasio, vel periculum morale alicuius peccati, & ideo non censetur tunc confessio ita medium necessarium, vt illius sit specialis obligatio: scilicet vero est quando de speciali peccato loquimur: quia tunc semper censetur homo potius in occasione, seu morali periculo peccandi. Addo vero, etiam si prior casus, ex hypothefi facta, verus sit; ipsam tamen hypothefim, moraliter loquendo, raro posse accidere: quia vix potest cogitari occasio, in qua non possit superari tentatio, aut vitari nouum peccatum, nisi per medium confessionis, vt ostendunt quæ in similibus supra diximus de contritione; quamquam negari non possit quin frequenter hoc sit optimum, & vtilissimum medium.

Aliud tempus huius obligationis etiam ab extrinseco sine proueniens, tunc occurrit, quâdo homo suscepturus est Eucharistiam: nam, si conscientiam peccati mortalis habet, tenetur iure diuino confessionem præmittere, iuxta doctrinam Concilij Trident. sess. 13. quam superiori tomo in proprio loco late tractaui simul cum alia speciali obligatione, quam Concilium sacerdotibus imponit. Vnum autem breue dubium videtur proprium huius loci, scilicet, an hæc obligatio confessionis sit proprie per accidens, vel per se respectu præcepti confessionis; & consequenter, an qui sumit Eucharistiam non præmissa confessione committat duo peccata, alterum omissionis ex carentia confessionis, alterum commissionis propter indignam sumptionem Eucharistiæ. Cano enim in dicta relect. part. 4. existimat hæc esse duo peccata, vbi specialiter de contritione tractat: est autem apparentior ratio de confessione: quia obligatio præmittendi confessionem non oritur veluti ex sola natura rei propter dignitatem talis sacramenti, sed oritur ex speciali præcepto Christi: ergo erit specialis obligatio, & speciale peccatû. Respondetur tamen hæc esse obligationem pertinentem ad dignam Eucharistiæ sumptionem; & que ita respectu præcepti confessionis esse obligationem per accidens, & denique in dicto casu tantum committi vnum peccatum indignæ sumptionis. Ita docet Soto dilinct. 17. & 18. questio. 1. articulo quarto, & Cano, qui in hoc non sibi conflat in eadem relect. par. 5. in quadâ solutione ad 4. Et ratio est, quia tali præcepto non per se, & absolute præcipitur confessio, sed solum vt dispositio, si sumenda sit Eucharistia: ita ergo illa obligatio est propter Eucharisti-

A & confessio non præcipitur nisi vt circumstantia Eucharistiæ, & ideo illud tantum est vnum peccatum; sicut in vniuersum facere actum sine debitis circumstantiis vnum peccatum est, per se loquedo, vt orare sine attentione. & in præseci materia sumere Eucharistiam post sumptionem alicuius cibi, est vnum peccatum, quamuis speciali præcepto Ecclesiastico teneamur ieiuni accedere ad Eucharistiam: omnia enim hæc præcepta ordinantur ad vnum actum virtutis perfecte constituendum, & ideo vnum peccatum est talem actum sine debitis circumstantiis facere.

Vltimo tandem quæri potest, an hæc obligatio per accidens conficendi habeat locum in aliis sacramentis, de qua re egimus satis in materia de sacramentis in genere. Quamquam ergo nonnulli Theologi id affirmare voluerint vt Martil. in 4. q. 12. art. 1. in fin. & Palud. d. 17. qu. 2. Adrian. qu. 3. de Confessione. Tamen certa sententia est, nullum esse tale præceptum, neque talem obligationem, vt reliqui Theologi docent in 4. dist. 1. & dist. 17. & Syluester, Confessio. 1. §. 2. Angel. nu. 31. Victoria in Summa numer. 135. Pe. 1. Soto lect. 5. de Confessione. Et ratio est: quia tale præceptum, neque ex sola natura rei colligi potest: quia sufficiens dispositio potest esse cœritio, neque ostendi potest speciale præceptum positum circa hoc impositum: quia nec scriptum est, nec traditione habetur. Quin potius in Concilio Tridentino, sess. 24. cap. 1. de Reformatione matrimonij, satis indicatur, hoc non esse simpliciter necessarium, quamuis consulendum sit: D. Thomas vero quodlib. 1. art. 11. excipit sacramentum Ordinis, & cum illo Natarrus cap. 2. numer. 9. sed id non est propter ipsum sacramentum Ordinis præcise, sed propter Eucharistiam, quam simul accipere solent, qui ordinantur. Obiicit vero potest Leo Papa Epistola 69. dicens, fideles ad communionem sacramentorum recipiendos esse per ianuam reconciliationis: quo nomine hoc sacramentum significat. Tamen Leo ibi non loquitur de omnibus sacramentis, sed de Eucharistiâ, vt ex contextu constat, & ex voce, Communionem sacramentorum: nam per antonomasiam, & vox communionis, & vox sacramenti, Eucharistia dici solet, & propter duplicem eius speciẽ sæpe solet in plurali, sacramenta vocari, vt constat ex multis Collectis, seu orationibus Ecclesiæ, & in propria materia latius dictum est.

SECTIO IV.

Per quam confessionem impleatur hoc diuinum præceptum.

Triples potest esse, vel cogitari confessio, scilicet nulla, & valida informis, & valida formata per gratiam. De duabus extremis facilis est resolutio; de media vero nonnulla dubitatio. Primo ergo certum est, quacunque ratione contingat confessionem esse nullam, id est, ex ea non confici validum sacramentum, non impleri hoc præceptum diuinum. Probat: quia tunc non solum finis præcepti non obtinetur, verum etiam neque actus præceptus perficitur: obligamur enim ex vi huius præcepti ad recipiendum hoc sacramentum; tunc autem non recipitur. Vnde intelligitur non solum hoc procedere quando confessio est nulla ex culpa, vel defectu ipsius pœnitentis, scilicet: quia vel peccatum tacuit, vel sine vlllo dolore confessus est; in quibus casibus res est manifesta, sed etiam procedere, quando ex parte sacerdotis sacramentum non perficitur iure, vel iniuria: nam, licet in eo casu excusari possit pœnitens à transgressione huius præcepti pro eo tempore: nihilominus in re ipsa non impletur præceptum, & ideo tenetur, vel perfectionem illius sacramenti procurare, si fieri potest, vel, si non potest, iterum eadem

Kr dem

Fr. Suarez. tom. 4.

13 Obligare hoc præceptum quando sumenda est Eucharistia Trident. An hoc obligatio sit per se, an per accidens respicitur con. Huiusmodi.

Cano.

Respondetur quæst.

Sin. Cano.

13 An sit hæc obligatio in aliis sacramentis. Martil. Palud. Adrian. Verasententia. Sylu. Angel. Vitor. Petr. Sot.

Conc. Trid.

D. Tho. Nam.

61. d.

Solutur.

Per confessioem nullam non impleri hoc præceptum.

Per confessi-
onem vali-
dam impleri

Difficilis.

Prima sen-
tentia.
Medin.

Adrian.

Secunda
sententia.
Dura.
Soto.
Leds.
Parr. Sot.

dem peccata confiteri, vt in disputatione de inte-
gritate latius dictum est. Secundo est certum, per
confessionem validam, formatam nõ solum sacra-
mentali forma, sed etiam effectu eius, id est, sacra-
mentali gratia, impleri hoc præceptum: quia & actus
præceptus perficitur, & finis præcepti comparatur;
quid ergo aliud desiderari potest?

Difficultas vero est, an per confessionem validam,
& perfectam per veram absolutionis formam, infor-
mem tamen quoad effectum gratiæ sacramentalis,
impleatur hoc præceptum. Quæ difficultas suppo-
nit posse dari huiusmodi confessionem: nam, si dari
non potest, vt aliqui volunt, cessat quæstio. Tamen
ex illa hypothesi est prima sententia negans per talẽ
confessionem impleri hoc præceptum. Citatur Me-
din. Cod. de Confessione, quæstio. De confessione
ficta iteranda: ibi tamen loquitur potius ex contra-
ria suppositione: affirmat enim hoc præceptum non
impleri nisi per confessionem formatam: quia pu-
tat nullam aliam esse validam: vnde potius in quæ-
stione de Confess. iteranda ob defectum conten-
tis, sentit oppositum. Magis potest illa sententia su-
mi ex Adriano qu. 5. de Confess. dub. 4. vbi habet a-
liud generale principium, præceptum diuinum nõ
impleri per actum non recte factum, seu non hone-
stum, confessio autem informis, nec recte, necho-
neste fit: ergo per illam non implebitur diuinum præ-
ceptum. Imo vterius inferitur, quauunque ratione
aliquis actu peccet in ipsa confessione etiam venia-
liter tantum, non implere hoc præceptum. Verum-
tamen fundamentum illud ab omnibus auctoribus
merito reuicitur: nam, licet per actum peccaminoso-
sum non implerentur exacte omnia diuina præce-
pta: nam aliquod saltem violatur, ratione cuius ille
actus est peccaminosus: nihilominus tamen aliquod
præceptum diuinum impleri potest per talem actum
quantum ad substantiam eius: vt v. g. qui dat panem
esurienti propter vanam gloriam, violat quidẽ præ-
ceptum humilitatis, vel magnanimitatis; implet ta-
men præceptum elemosynæ. Sic ergo in presenti,
etiam si contingat, ex defectu rectæ intentionis, vel
alia simili circumstantia peccari venialiter per cõfes-
sionem ipsam, si tamen illa confessio valida sit, illud
non obstat quominus hoc præceptum diuinum
impleatur, præsertim cum talis confessio nõ solum
valida, sed formata per gratiam esse possit: quia, vt
alibi ostendi, peccatum veniale per se non impedit
hunc effectum sacramentalem. Hoc tamen non cõ-
tingit quando in ipsa confessione mortaliter pecca-
tur: quia tunc fieri non potest, vt talis confessio sit
valida, nedum formata, vt ostensum est cum de par-
tibus huius sacramenti ageremus. Adde præterea,
aliquando posse confessionem validam esse infor-
mem absque actuali culpa etiam veniali, vt suppo-
no etiam ex supra dictis de attritione necessaria in
hoc sacramento: ergo ex illo principio non potest
concludi, per talem confessionem non impleri hoc
præceptum.

Est igitur secunda sententia affirmans, per illam
confessionem impleri hoc præceptum. Ita sumitur
ex Durando in 4. d. 17. q. 14. Soto d. 18. q. 3. art. 3. Le-
desm. in 4. 2. part. q. 8. art. 2. dub. 12. Petrus Soto lect.
octaua de Confessione. Fundamentum est: quia per
talem confessionem impletur actus præceptus per
hanc legem quoad substantiam eius: quia verum sa-
cramentum Pœnitentiæ recipitur, & hoc est quod
præcipitur. Quod autem finis præcepti non obtine-
atur non obstat: quia finis præcepti non cadit sub
præceptum. Neque etiam refert, quod talis actus ca-
reat formatione gratiæ, quia illa solum est quidam
modus actus, qui per se loquendo, nõ cadit sub præ-
cepto. Atque hæc sententia simpliciter loquendo
semper mihi placuit.

Vt vero amplius explicetur, obici potest contra

illam ex dictis supra de præcepto Pœnitentiæ virtu-
tis: ibi enim ostendimus, præceptum illud non im-
pleri, nisi per talem actum Pœnitentiæ, qui gratia for-
metur; sed hoc præceptum confessionis est quædam
determinatio illius generalis præcepti Pœnitentiæ,
vt etiam in superioribus vidimus: ergo non potest
hoc præceptum impleri nisi per confessionem
formatam. Patet consequentia: quia, quando vnũ præ-
ceptum est determinatio alterius, includit substan-
tiam illius, & addit aliquam circumstantiam, ideoq;
impleri non potest præceptum determinans aliud,
nisi per actum sufficientem ad implendum præce-
ptum, quod determinatur, vt præceptum, v. g. de
soluendis decimis est determinatio naturalis præ-
cepti obligans ad alendum ministrum laborantem,
& ideo fieri non potest, vt illud præceptum implea-
tur, quin huic satisfiat. Et eadem ratione dicemus
infra, præceptum annuæ confessionis impleri non
posse, nisi per actum sufficientem ad implendum
hoc diuinum præceptum, cuius determinatio est
præceptum confessionis annuæ.

Hanc difficultatem aliis modis soluent, qui exi-
stimant dari posse confessionem validam & infor-
mem ex defectu culpabili integritatis, vel doloris,
aut ex carècia omnis veræ attritionis. Ego vero sup-
pono nullam esse confessionem validam, nisi quæ
fit absque actuali culpa mortali, & ex aliqua vera
supernaturali attritione: vnde etiam suppono, nul-
lam confessionem validam esse informem, nisi quæ
ex naturali obliuione, & inaduertentia non est inte-
gra, nec quoad externam confessionem, nec quoad
internam attritionem: hoc ergo supposito, loqui
possumus de impletione huius præcepti, vel respec-
tu eorum peccatorum, quæ quis confitetur, vel res-
pectu omnium, quæ habet. Priori modo dico suf-
ficienter impleri hoc præceptum per illam confes-
sionem. Patet: quia nemo tenetur amplius illa pec-
cata confiteri, vt supra ostensum est. Item quæ re-
spectu illorum peccatorum sufficienter est dispositus
ad iustitiam, si ex parte aliorum impedimentum
aufertur. Item hoc probat ratio facta: quia respectu
talium peccatorum sufficienter est acta pœnitentia,
vt per hanc institutionem determinatur. At vero
respectu omnium, seu aliorum peccatorum dicen-
dum est non fuisse integre impletum hoc præceptum;
& hoc etiam conuincit obiectio facta: nam certe, si
integre fuisset impletum, etiam generale, seu natu-
rale præceptum satisfaciendi Deo fuisset sufficien-
ter impletum, & consequenter nihil aliud delide-
raretur ad iustitiam obtinendam. Item, quia ille ho-
mo tenetur postea ex vi huius præcepti confiteri ea
peccata, quorum fuit oblitus: ergo signum est non
impleuisse integre tale præceptum, licet ob inaduert-
entiam, vel obliuionem ab illius transgressione fu-
erit excusatus. Et eadem ratione, si fortasse non pos-
sit illa peccata confiteri, tenetur de eis conteri: ergo
signum etiam est non impleuisse integre generale
præceptum pœnitentiæ. Cum hac ergo distinctione
ac moderatione posterior hæc sententia est acce-
ptanda.

DISPUTATIO XXXVI.

De præcepto Ecclesiastico annuæ confessionis.

Voniam, vt superiori disputatione vi-
dimus, diuinum præceptum de confes-
sione peccatorum facienda præter at-
ticulum mortis determinatum tem-
pus non habet, pro quo per se obliget,
ideo ad Ecclesiæ prouidentiam pertinuit hanc fa-
cere determinationem per legem ab ipsa latam. De
qua in primis videndum est, an vere lata sit talis
lex; deinde vero quando & quomodo implenda sit,
& quæ pœna transgressoribus eius imponatur.

SE.